

Andeli tuge

BARBARA GAUDI

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

 Laguna

Naslov originala

Barbara Gowdy
FALLING ANGELS

Copyright © 1989 by Barbara Gowdy
Translation Copyright © 2006 za srpsko izdanje, LAGUNA
Published by arrangement with Westwood Creative Artists, Ltd.

*Mojim roditeljima
jer nisu kao roditelji u ovoj knjizi*

Canada Council
for the Arts

Conseil des Arts
du Canada

This book is published under assistance by The Canada Council
for the Arts and Foreign Affairs Canada.

Buđenje 1969.

Šve tri devojke su na prednjem sedištu. Vozi ona debela sa naočarima. Otac im je pozadi, spava sedeći. Zaustavljaju se na parkingu, a dvojica muškaraca se naslanjaju na plavi folksvagen ne bi li ih osmotrili. Jedan oko vrata ima fotoaparata. „Jebi ga“, reče mršavica.

Otac im se prenu i probudi. Otvorio je vrata pre nego što se kola potpuno zaustaviše. „Gubi se!“, dreknu na onog s kamerom. Zatim ispade iz kola na jedno koleno. Tri devojke hitro izadoše iz auta. Otac ustade i uputi se ka onom čoveku mlatajući rukama. „Briši!“, stade da viče. „Odlazi, pederu!“ Čovek se i ne pomeri.

„Tata“, poče debela. Otac se otetura od svih i poče pipajući po džepovima da traži cigarete.

„Pusti ga“, promrmlja mršavica i krenu, ostavljajući oca na bezbednoj udaljenosti. Sestra pođe za njom. Debela devojka ne uspe da se provuče između dvojih kolica za mrtvačke sanduke i pocrvene, svesna da im prilaze ona dvojica. „Preskoči“, naredi mršavica. Okrznuvši pogledom fotografa, zavuče ruku u torbicu i izvadi odatle paklu cigareta koju je otac malopre tražio. Ako baš moraju da je slikaju, neka to bude kako puši.

Fotograf poče da slika. Ali ne mršavu devojkicu. Meta mu je treća, lepa plavokosa što čeka da se debela sestra popne i preskoči ogradu. „Šta ti je linija“, pomisli mršavica. Ona lepuškasta zuri u pusto, belo nebo kao da se pita da li im je majka tamo gore.

„Izvinite“, zausti drugi muškarac približivši se nemarnim korakom. Lepa devojkica se ućtivo osmehnu. Mršavica zaškilji. Pogled mu je pun preteranog lažnog saućešća. Reče kako je stvarno grozno to što se dogodilo njihovoj majci i kako zbilja ne voli što ih uznemirava, ali slike će ostati bez podnaslova ako mu odmah ne kažu svoja imena.

Obe devojkice, i lepuškasta i debeljuca, pogledaše u mršavicu. „Lu“, reče mršava devojkica. Čovek otvori beležnicu i stade da zapisuje. Lu mahnu glavom u pravcu debele: „Norma“, zatim prema lepoj: „Sendi“. Ovo je prvi reporter kog je Lu pustila da joj se približi. Zato što je dugokos i bradat i nosi farmerke.

„Još ste srednjoškolkice?“, reporter pokuša da zapodene razgovor.

„Aha, još samo nekoliko nedelja“, odvrati Lu izbacujući koludima. Fotograf nastavi da slika Sendi.

„Kad ste nabavili mačku?“, upita reporter.

„Molim?“

„Mačku. Zar vam se nije majka popela na krov da spase mačku?“

„Bolje da uđemo“, promrmlja Norma.

Reporteru se znoj slivao niz čelo. „Čuo sam da je jedna od vas bila prisutna kad se to desilo“, reče sad iskrenim tonom.

„Sve smo bile tu“, odvrati Lu. Ruka joj zadrhta dok je prinosila cigaretu usnama. „Dobro sad, moramo da idemo“, reče i okrenu se od reportera sa osećanjem da je na opasnoj ivici.

Kad su ušle u salu pogrebnog preduzeća, Sendi upita gde je toalet. Odlučila je da ponovo stavi lažne trepavice.

Nije posredi taština, kao što misli Lu. Lu joj je jutros rekla: „Previše si se našminkala. Niko ti neće poverovati da si skrhana.“ I tako je Sendi skinula trepavice, ali sad bi više volela da nije, i to ne samo zbog fotografa. Ne može da shvati kako neko tako pametan kao što je Lu ne kapira da što bolje izgledaš, to bolje drugi s tobom postupaju.

Prstom je tapkala trepavice da vidi jesu li se uhvatile. „Lepo ta je samo ispod kože“, reče u sebi odbrambeno. Oduvek ponavlja sebi ovaj izraz podrazumevajući pod tim da je lepo samo ono što je duboko unutra, u samoj ličnosti.

Grlo joj se steglo. Pade joj na pamet strašna misao. Zar ti prilikom autopsije ne izvade sve organe? Nije sigurna. Ali sama pomisao na tuđe ljude kako čeprkaju po njenoj majci... Pomisli zatim na majčine organe natopljene viskijem. Pomisli na nje-nu matericu i stade plakati i preturati po torbici u potrazi za papirnim maramicama. Sendi je i pre majčine smrti u nekoliko navrata pomišljala na majčinu matericu. Zamislila je izvrnutu praznu torbicu.

Norma i Lu uđoše u prostoriju u kojoj je majka. Niko još nije došao. Stigle su sat ranije zato što ih je juče strina pozvala telefonom i rekla im da tako učine. Kovčeg je položen uz čeonu zid, između dve velike zelene biljke za koje već s vrata vidiš da su plastične. Norma priđe. „Je li cela unutra?“, prošapta. Otvorena je samo leva polovina kovčega, a desna joj ne izgleda dovoljno dugačka.

„Koga za to boli uvo“, uzvrati Lu mirno. „Mrtva je.“ Prošle noći, Lu je dušu svoju isplakala. Njihova mila, sitna majčica plesačica... jesu li joj odsekli noge? Nema šanse da Lu pogleda u kovčeg.

Prišla je prozoru i pomerila tešku, plišanu draperiju. Otac ponovo viče na novinare. Udaljeni su od njega desetak metara,

drže se svoje teritorije. Lu ne čuje šta to otac više, ali novinari klimaju glavama kao da to ima nekog smisla.

Norma dodirnu vrh majčinog malog nosa. „Ja sam to“, prošapta. Majčin nos je kao oblutak, hladan. Lice joj je belo i glatko kao da je od keramike, zato što su svu krv iz nje iscedili – prođe joj kroz glavu. „Šta urade s krvlju?“, upita Norma Lu.

„Isuse“, reče Lu pripaljujući novu cigaretu. „Šta te se to pa tiče?“ U sebi se zapita da li je Sendi otišla u toalet da plače. Sendi namerava da se za koju nedelju uda za momka s najglupljim licem koje je Lu ikada videla na ljudima koji nisu mongoloidi. Najednom je obuze panično osećanje da mora da spreči to venčanje. Što pre. Danas.

Lu sklopi oči. Šta se to, zaboga, dešava? Šta je briga za koga se Sendi udaje? Možda je iz majke iscurio materinski nagon pa ga je ona progutala. Narod u Velsu veruje da se može progutati mrtvačev greh. Ali njihova majka je bez greha i niko ne može ubediti Lu u to da ipak ima *jedan*, onaj najveći od svih, jer je Lu na to oduvek gledala kao na žrtvovanje. A kad bolje razmisli, u majci nije bilo ni nagona. Zaglušujuća bol se ne računa.

Lu otvori oči i ugleda Sendi kako ulazi pod ruku sa pogrebnikom. On pokretom ruke pokaza na kovčeg pa se odvoji i povuče unatrag, a Sendi, s rukom preko usta, priđe i stade pored Norme.

„Ima ruž na usnama“, reče Sendi.

„Uvek ih nakarminišu“, odvrati Norma.

„Ali ona nikad nije stavljala ružičasti karmin“, nastavi Sendi napuklim glasom. Polako spusti ruku i dotaknu prstima majčine usne. „Jesu li organi u njoj?“, upita.

„Mislim da jesu“, odgovori Lu. Lu je i dalje gledala kroz prozor. Otac je upravo prihvatio pljosku od reportera i sad se s njim rukuje. „Kakav kreten“, reče.

Norma uzdahnu. Priđe stolici, sruči se na nju i skide naočari koje su je žuljale još otkad ih je stavila. Zna da se reč kreten koju je Lu izgovorila ne odnosi na novinare, već na njihovog

oca. Lu kaže da mrzi oca. Norma nikada nije mogla da ga mrzi, a naročito ne sada, sad kad je tako jadan. Čak i Lu mora da prizna da je voleo majku. Šta god da je odvelo majku u alkohol, a najverovatnije i na krov, šta god da je njega vuklo da se ružno ponaša, zasigurno ih nije razdvojilo. Norma je juče na majčinom noćnom stočiću pronašla bubrežasti kamenčić koji joj je otac poklonio – za sreću, umesto veneničkog prstena – one noći kad su se upoznali. Lu nije htela ni da ga pogleda. Lu za sve krivi oca.

Lu se sklonila s prozora. Norma bulji u nju bez naočara. Sendi tiho plače oslonjena na kovčeg. Izgleda da miluje majku po licu.

„Šta to radiš?“, upita je Lu.

„Menjam joj ruž“, odgovori Sendi kroz jecaje.

Lu oseti mučninu. „Treba mi vazduha“, reče i izađe iz sobe. Skrećući za ugao u predvorju, nalete na oca.

„O, zdravo!“, uzviknu on zapanjen.

Creva joj se prevrću od njegovog daha što zaudara na viski. Progura se pored njega i reče: „Poslednja vrata sleva“.

Otvorila je vrata s natpisom „IZLAZ“ i obrela se na parking. Zapahnu je vrućina. Fotograf je otišao, ali reporter je još tamo, oslonjen na kola u hladovini. Pridiže se i zaputi k njoj.

„Šta tu čekate?“, upita ona.

„Vas.“ Pripalio je cigaretu. Nadlanice i podlaktice su mu prekrivene gustim, crnim maljama. „Dakle“, reče, „je li stvarno bio nesrećni slučaj?“

„Zar viski nije razvezao ocu jezik?“, odvrati ona sarkastično.

„Voleo bih da čujem vašu priču.“

Pitala se zašto mu zapravo ne kaže. Istina, ne tiče ga se, ali nije samo to posredi.

„Nezvanično“, dodade on. „Samo između meni i tebi.“

„Između *mene i tebe*“, ispravi ga ona.

On pognu glavu da joj vidi lice. I njegov dah zaudara na viski.

„Moram da se vratim unutra“, reče mu i baci daleko cigaretu.

„Ej, ma hajde!“ Uhvati je za ruku.

„Pusti.“

„Samo minut, važi?“

„ODJEBI, VAŽI!“

Zablenuše se jedno u drugo i on joj pusti ruku.

U toaletu je pogledala ispod vrata kabina. Nije videla ničije cipele. Zatvori se u jednu kabinu i briznu u plač. Ne može da veruje da ponovo plače, mislila je da je sinoć dušu isplakala.

Plače jer... ne zna zašto. Ali, pošto se isplakala, oseti olakšanje. Ne, više od olakšanja – isto ono osećanje koje ju je obuzelo kad je bila na krovu s majkom i Normom (premda se nikad u životu nije osećala izdvojenijom od drugih), iznad celog susedstva, a oblaci se valjali s jednog kraja horizonta na drugi, navodeći je na razmišljanje o velikim seobama. Vetar joj je mrsio kosu. Bilo je toplo i vetrovito. Ni mračno ni svetlo. Otac nije mogao da dođe do njih. Nije mogao da se popne uz stepenice! A majka nije htela da se niz njih spusti. Mrtva trka, pat pozicija, vreme se zaustavilo. Lu je osećala da će se nešto desiti, premda nije znala da bi se moglo dogoditi nešto tako strašno – ali u tih lebdećih minut-dva, Lu je bila na nebu, čak na ivici da poleti. Da bez straha učini ono što je, užasnuta, nekoliko sekundi kasnije, učinila njihova majka.

Božić 1959.

Posle otvaranja poklona, a pre doručka, otac bi uvek uzeo Bibliju i čitao im drugu glavu Jevanđelja po Luki. Iz nekog razloga, majka bi tad uvek izašla iz sobe i premda su baš na sam dan Božića 1959. devojke otkrile zašto to čini, još su bile male – Sendi je bilo osam, Lu devet, a Normi deset godina. Trebalo je da prođu godine pa da povežu svog malog brata sa majčinom odvratnošću prema svakom pominjanju beba, pa čak i bebe Isusa.

Ne plašeći se Boga (koliko ga je samo puta začikavala da je pokosi, da pokaže svoje lice, da zapali žbun?), Lu je pamtila biblijske priče, razmišljala o njima – ponekad bi ih noću, u postelji, pričavala sestrama, što je za posledicu imalo da one, kao i Lu, veruju da je Isus umro u Kalgariju, gde su sad kauboji. Povezale su to s njegovim rođenjem u štali smatrajući da je, uprkos tome što je umro ekserima prikovan za krst, imao neverovatno mnogo sreće ne samo zato što se rodio među životinjama već i zato što su oko njega klečali odrasli i doneli mu poklone. Tako postupaju s tobom, obavestila je Lu svoje sestre, samo kad otac *ne* posadi semenku u tvoju majku – kad otac nema nikakve veze s tvojim nastankom.

Izostanak semenke znači i da ti je majka čista kao čisto plavo nebo ili čisto zlato. Devojčice su čistotu Device Marije izjednačavale sa nežnom, neukaljanom, kristalno bistrom lepotom zaobljene šupljine. Volele su je zbog njene čistote i zato što je bila poput njihove majke – krotka i blaga, što se zvala Meri i što se razlikovala od svih ostalih majki.

Umesto da po čitav dan obavlja kućne poslove i povremeno izlazi u kupovinu ili da počisti trem, njihova majka je izlazila napolje jednom godišnje. Sve ostalo vreme, od šest ujutru do jedanaest noću, gledala je televiziju. Radila je nešto samo s jese- ni kad bi svratila strina Beti da donese Meri Džejninu staru odeću. Devojčice bi se vratile iz škole i začule iz podruma zujanje šivaće mašine. „Šta to šiješ?“, povikale bi i strčale dole. „Ništa me ne pitajte pa vas neću ni slagati“, glasio bi majčin odgovor. Radila bi brzo, kidala konac zubima. Ruke su joj bile mirne. I začas bi se pojavila po jedna nova haljina za svaku od njih.

Pokatkad bi je šivenje nadahnulo i na druge aktivnosti. „Lu“, rekla bi tad, „pođi i kupi mi kesu jabuka kolačara.“ Pa bi napravila pitu. Umela je da stepuje, i kad bi je preklinjale, a otac još bio na poslu, dešavalo se da iz drvene škrinje izvuče cipele za stepovanje, obu- je ih i otpleše im „Čaj za dvoje“.

Iz kuće je izlazila samo na Božić. Posle doručka bi navukla pojas i crnu podsuknju, zatim crnu haljinu sa sićušnim crvenim i plavim cvetićima, nove najlonske čarape koje bi otac doneo dan ranije, blistave crne cipele s visokim potpeticama i nakarminisala bi se paradajz-crvenim ružem kakav je stavljala u svojim plesачkim danima. Sendi – koja je bila njena slika i prilika, tako zlatna i krhka da su žene na ulici glasno, čežnjivim glasom pretile da će je ukrasti – pala bi u zanos ushićenja posmatrajući majčinu haljinu. Svake godine bi sačuvala list toaletnog papira koji bi majka stisnula usnama; njuškala bi miris ruža i ljubila usamljena crvena usta, a onda bi odložila papirić u svoju vlastitu Bibliju s belim koricama, između stranica na kojima su bila

odštampana samo crvena slova, Isusove reči. Do tog Božića već je imala tri takva otiska majčinih usana.

Potom bi se svi, obučeni u najbolju odeću, zaputili stricu Judžinu i strini Beti. Da odigraju predstavu, govorila bi majka. Otac je uvek vozio napetih živaca. Pušio bi jednu cigaretu za drugom, vikao na njih pozadi da umuknu. Ove godine umalo da udari u kamion koji se zaustavio i da ih sve ubije a da i ne primeti šta je uradio. Uz škripu kočnica je po deseti put pitao majku šta misli, da li će se Meri Džejn dopasti lutka „Sindi na karnevalu“.

„Skakaće od radosti“, odgovorila je majka.

On je odmahnuo glavom. „Do đavola“, rekao je. „Kad se sve otelo kontroli!“

Lu je promrmljala: „Šta uopšte misli Meri Džejn, ko je ona? Kraljica, možda?“

Ali znala je (majka joj je rekla prošle godine) da oca svakog Božića ne izluđuje poklon za Meri Džejn, već to što je stric Judžin bogati direktor banke i što vozi oldsmobil iako je kao mlađi brat nazvan po čoveku koji je napisao *Namiguša, Treptalica i Klimoglavac*,* dok je njihov otac, kršten kao Džejms Agar Fild, po predsedniku SAD, samo prodavac polovnih automobila i vozi pakard. „Bratsko suparništvo“, objasnila im je majka. „Kao ono između Kaina i Avelja.“

Ispostavilo se da Meri Džejn već ima lutku „Sindi na karnevalu“. Ispustila je onu što su joj poklonili natrag u kutiju, gde se prizemljila naopačke, s podignutim nogama u izazovnom donjem rublju. Otac je izvadio novčanik i pokušao da dâ novac stricu Judžinu. „Kupi joj šta god poželi“, rekao je. „Najveću lutku u radnji.“

„Već imam najveću lutku“, odvrtila je Meri Džejn neumoljivo.

* Engl.: *Wynken, Blynken and Nod*, naslov dečje pesmice koju je napisao Judžin Fild (*Eugene Field*, 1850–1895), američki pisac i novinar. (Prim. prev.)

Sve tri sestre su od strine Beti i strica Judžina dobile poklon koji ih je zapanjio i učinio im se kao najnoviji pronalazak – bele rolšue s pertlama kao na klizaljicama.

„Najnoviji model“, rekao je stric Judžin njihovom ocu. „Direktno iz Nemačke.“ Pozvao je Sendi da dođe i svom starom stricu Judžinu da jedan veliki poljubac, ali ona je umesto toga poljubila strinu Beti u mekani, napuderisani obraz, a ova ju je čvrsto zagrlila i viknula: „O, mala moja lepotice!“

„Meri Džejn!“, viknuo je stric Judžin. „Idi i pokaži svojim sestrama šta imaš.“

„Hajde“, rekla je Meri Džejn i krenula iz sobe. Njihova majka ustade u pokušaju da se izgubi u kuhinji, ali strina Beti dreknu na nju da sedne, da će joj ona doneti piće.

„Dumbirovo pivo“, reče majka pružajući čašu.

„Onda se praznik neće raskraviti“, dreknu strina Beti.

Meri Džejn ih je povelala dugačkim hodnikom, uvijajući se pri hodu da pokaže bogate nabore svoje haljine i da ih podseti na to da je najstarija i da u svojoj kući može da hoda kako joj se prohte. „Čekajte, da vidite“, reče im.

„Šta?“, upita Sendi.

„Samo čekaj.“

Bila je to Meri Džejnina lutka. Stajala je nasred sobe, podignutih ruku, u pozi predaje. To je bila ta velika lutka koju je prethodno pomenula Meri Džejn. Neverovatno, ali lice joj je bilo isto tako ružno kao Meri Džejnino i bila je isto tako debela kao i ona. Debela, ružna lutka obučena u Meri Džejninu ružičastu muslinsku haljinu i sa krutim, smeđim uvojcima uvezanim ružičastom mašnom. Imala je čak i mačkaste naočari sa špicastim krajevima, iste kao Meri Džejnine.

Meri Džejn joj priđe šepureći se i popravi joj mašnu razdražljivim, majčinskim pokretom. Jedan čovek što poseduje fabriku dao je da se lutka napravi, ispričala im je, po slikama koje im je poslala strina Beti. Samo glava košta stotinu dolara.

„Kako se zove?“, prošapta Sendi. Grlo joj se steglo. „Meri Džejn?“

„Ne. Zove se Anet.“

„Anet Funičelo?“

„Anet Funičelo Fild.“

Sendi obiđe lutku. Otpozadi je izgledala bolje, nije joj se videlo lice. Vrhovima prstiju dodirnu joj kosu.

„Pažljivo!“, opomenu je Meri Džejn svadljivim tonom. „Možeš da joj razbiješ glavu.“

Sendi brzo povuče ruku. Po prirodi je bila ljubomorna, ali nije je zavist dovela do ivice suza, već lutkina ružnoća (jer je Sendi već sa osam godina bila esteta), a još više činjenica da strina Beti, koju je uvek zamišljala kako – kad god vidi zvezdu padalicu – poželi želju da ima kćer lepoticu, zapravo još takvih kao što je Meri Džejn, kako želi da Meri Džejn dobije sestru, bebu ili... već onoliko dete kolika je ta lutka.

Norma reče velikodušno: „Uredna je“, premda se ona sama nije igrala s lutkama pa nije mogla ni da zamisli šta bi njena sestra od strica mogla da radi s ovom lutkom osim da se muči. Norma ponovo pogleda lutku i oseti kako crveni. Svi kažu da Norma i Meri Džejn liče kao da su rođene sestre.

„Debela je“, reče Lu. I zadiže joj haljinu. „Veliko, debelo dupe“, reče otegnuto. „Veliko, debelo dupe.“

„Ostavi je na miru!“, ciknu Meri Džejn. „Ostavi je kad ti kažem!“

„E, baš me briga“, reče Lu i sruši se na ružičasti tepih od zida do zida.

Meri Džejn se nepotrebno ustumara oko mašne Anet Funičelo. „A ja znam nešto što vi ne znateeee“, zapeva sad ona podrugljivo.

„Nešto o Anet Funičelo Fild?“, upita Sendi. Nije odolela da ne spusti jednu lutkinu ruku i da ne zavuče prst u njenu stisnutu šaku. Šta ako je lutka stisne? Vrisnula bi.

Meri Džejn nije odgovorila. Samo je i dalje pevušila da zna nešto što one ne znaju, sve dok joj Lu nije zavrnila ruku iza leđa i naredila joj da kaže.

„U redu“, reče Meri Džejn predajući se, „samo zapamti, ti si me naterala.“

Sišle su u podrum, u radionicu strica Judžina. Pošto su sve ušle u prostoriju, Meri Džejn zatvori vrata za njima i povuče uzicu da upali sijalicu. Čika Judžinov alat je ležao na stolu, razbacan u neredu. Nacrtao je kredom obrise svake alatke na mestima na kojima je trebalo da budu okačene na zid. „Tako ti nacrtaju konture oko tela kad te neko ubije na ulici“, primeti Norma.

„Hej!“, viknu Lu. „Strina Beti! Ha-ha! Opaaa!“ Pokaza prstom na kalendar sa slikom u boji neobične dame džinovskih golih grudi, što sedi prekrštenih nogu na vrhu merdevina i turpija nokte.

„Evo je“, reče Meri Džejn izvlačeći malu metalnu kutiju iza gomile naslaganih dasaka.

„Pa šta, vrlo važno“, reče joj Lu. „Šta je unutra?“

„Da nije ruka mrtvaca?“, upita Norma.

„Kad bih ti rekla, ne bi poverovala ni za milion godina.“ Meri Džejn podiže kutiju na sto i otvori poklopac.

Hartije, pisma. I ništa drugo.

Lu se progura pored Meri Džejn. „Da vidimo.“

„Ne diraj!“, preseče je Meri Džejn besnim glasom. Stade pretrati po gomili i sa dna izvuče neki papir.

„Evo vam pa čitajte!“, ciknu jarosno, okrenuvši se Lu. „Samo pročitajte, naduvane, pametne guzice! Mrzim vas!“

Normu obuže neko predosećanje. Iako joj se u glavi javilo neko hladno svetlo za koje je znala da je božje upozorenje, i ona je pročitala preko Luinog ramena. „Ponedeljak, trideset prvi maj hiljadu devetsto četrdeset i osme“, pročita Norma naglas. „Jee, pre nego što smo se rodile.“

Lu primaknu papir bliže. „Je li ovo mama?“, upita. „Ovo je mama.“

„Jeste, to je vaša majka!“, dreknu Meri Džejn.

„Daj da vidim!“, viknu Sendi gurajući se između svojih krupnijih sestara.

Fotografija je prikazivala njihovu majku u crnom kostimu i sa crnim šeširovom koji je sa strane imao zatakuto malo belo pero. Izgledala je kao da je iznenađena. Iza nje je očevo lice s ludačkim izrazom i suviše mlado za njihovog oca.

Norma stade glasno čitati naslov: „Nije utvrđena kritika...“

„Krivica“, prekide je Lu, „Nije utvrđena krivica...“

„...u slučaju pogibije bebe na Nijagarinim vodopadima“, pročitajte do kraja Norma i Lu zajedno.

Norma podiže pogled na rođaku. Meri Džejnini obrazi behu crveni poput jabuke. „Čitajte!“, ciknu ona.

„Tra...“, nastavi Lu čitajući podnaslov, pa munu laktom Normu. „Koja je ovo reč?“

„Tragična“, ubaci Norma. „Tragičan nesrećni slučaj, presudio sud.“

Sendi glasno udahnu vazduh. „Neka beba je poginula“, prošaputa širom razrogačenih očiju, prekrivajući usta šakom.

„Imale ste brata“, pokuljaše reči iz Meri Džejn. „Ja sam to znala. Ja sam to znala, a vi niste!“

„Nisi ni ti“, odvrati Sendi, koja se bila podigla na prste i virila preko Luinog ramena. Lu je povlačila prstom ispod redova, a Norma je nastavila da čita naglas.

„Subotnji izlazak...“, čitala je Norma. Pretvarajući se da čita zajedno s njom, Sendi ponovi: „Izlazak“.

„Nije bilo odoka“, pročita Norma.

„Odoka“, ponovi Sendi tiho.

„Nije bilo *svedoka*!“, viknu Meri Džejn. „Glupače! Ni da čitate ne umete. *Ja* ću vam pročitati!“

„Zaveži!“, vrisnu Lu i odgurnu rođaku. „Zaveži tu debelu gubičtinu!“

Norma nastavi da čita: „Ispao mi je iz naručja, pos... posved... pos... je gospođa Fild...“

Sendi promrmlja: „Ispao mi je iz naručja, rekla je mama.“

„Sudbina bebe Džimija...“, čitala je Norma.

„Bebe Džimija“, ponovi Sendi misleći da to mora biti njihov otac kad je bio beba.

„Pročitajte šta kaže na kraju!“, ciknu Meri Džejn i strelovito ispruži ruku ispred Sendinog lica.

„Ej!“, pobuni se Sendi. Šljokice s Meri Džejinog rukava ogrebaše je po bradi.

„Vidiš!“, viknu Meri Džejn ubadajući debelim prstom samo dno novinskog članka. „Vidiš, kaže: 'Takva presuda je doneta upr... upr... uprkos...'“, Meri Džejn coknu jezikom nestrpljivo. „Nije ni važno, kažu da je vaša majka bacila bebu niz Nijagarine vodopade. Da ga je *bacila*, a ne ispustila. Jer da ga je samo ispustila, pao bi na zemlju.“

„Lažljivice! Lažljivice!“, vrisnu Lu.

„...razmak obale“, čitala je Norma, „između zida i vode.“

Lu zgrabi papir, a Norma se povuče korak unatrag. Odozgo je sa radija dopirala muzika, „Peče se kesten na otvorenoj vatri“, pevao je neki čovek. To rade kauboji, pomisli Norma. Nezgrapno je pružila ruku ka ženi sa kalendara i prstom joj dodirnula bradavicu desne dojke. A onda se ukoči s prstom u vazduhu, zapanjena sopstvenom smelošću.

„Naterale ste me da vam pokažem.“ Meri Džejn je zvučala uplašeno.

Lu je zurila u sliku majke i oca. Kao da je to pitanje života i smrti, upinjala se da se seti gde je već videla taj šeširić s percem. „Je li beba umrla?“, upita Sendi. Meri Džejn pokuša da uzme natrag novinski isečak, ali Lu ga zgužva u loptu.

„Hoćete da mi ga uzmete!“, zacvile Meri Džejn.

Lu baci na nju lopticu hartije, odlučnim korakom priđe stolu i podiže čekić. Meri Džejn kriknu. Odozgo, iz dnevne sobe, zalupaše nogama dajući im tako do znanja da se smire. Lu izađe iz radionice i uputi se uz stepenice, sve noseći čekić u ruci. Promarširala je pored dnevne sobe ne obazirući se na to što

su odatle grmeli dozivajući je po imenu. Pa sve niz hodnik do Meri Džejnine sobe.

„Stop!“, kao da joj je rekla Anet Funičelo podignute ruke.

Lu zamahnu čekićem.

Zamahнула je čekićem, ali nije se približila lutki. Već je bila preusmerila nameru sa mutave, lomljive lutkine glave od stotini dolara na pravu Meri Džejn.

Ne, ne na nju već na *njega!* (Čula ga je kako dolazi hodnikom.)

Negde oko ponoći, Sendi je na vrhovima prstiju sišla u sobu svojih sestara.

Volela bi da ona s Normom deli sobu. Norma ima punačko, srololiko lice s glatkim obrazima i njeno krilo je meko i udobno; ona dozvoljava Sendi da joj sedi u krilu i da se sruši na nju svaki put kad se igraju igre zvane „stolica“. Glas joj je blag i prigušen. Nikad ne poludi od besa kao Lu. Lu čak nije ni najstarija, pa ipak smatra da je ona gazda kad otac nije u blizini.

Sendi priđe Norminom krevetu. „Jesi li budna?“, prošapta.

„Aha, ne možemo da spavamo“, odgovori Norma. Lu i ona su upravo razgovarale o tome kako im je sad jasno zašto nigde nema fotografija iz razdoblja od oko tri godine posle očevog i majčinog venčanja. A sećate se kad smo, pre nego što je mama prestala da se vozi autom, svi bili u kolima, a Lu je pitala zašto nikad ne idemo na Nijagarine vodopade i kad je mama naterala tatu, pre nego što je uspeo išta da kaže, da stane, pa je izašla napolje i šetala se iza nekog žbunja dobrih pola sata? Sećate se kako se kretala ljubičastocrvena tokica – samo smo šeširić mogli da joj vidimo u šipražju?!

Norma i Lu su razmenjivale slična otkrića i u otegnutoj tišini iščekivale da se ustali konačan i celovit osećaj da su imale brata koji je mrtav zato što ga je majka ispustila.

Norma je smatrala majku apsolutno nevinom. Pošto je već i sama držala nekoliko beba, znala je kako se vrpolje u ruka-

ma i koliko ih je lako ispustiti. Tačno je mogla sve da zamisli – majku kojoj su na nekoliko sekundi odvukli pažnju Nijagarini vodopadi da bi potom kriknula: „O, Džimi!“, ali on je već nestao, skotrljao se sa obale pa niz vodopad. Da li se načisto smrskao? Pošto Norma vodopad nikada nije videla, zamišljala je hladnu vodu na dnu. Zamišljala je malog Džimija u pletenoj beloj kapići kako pokušava da ispliva kao kućence dok ćebence pluta oko njega kao lokvanj.

A šta da je to bila Sendi? U povratku od strica Judžina i strine Beti, Normi je proletela kroz glavu ta pomisao, pa je privukla sestru sebi i držala je tako dok nisu stigli kući.

I još nešto je stalno prolazilo Normi kroz glavu – starost njihovog brata: dvanaest godina. Da je poživio, u februaru bi navršio dvanaest godina. Izračunala je na osnovu datuma u novinama i podatka o tome koliki je bio kad je pao. Sad bi se igrao s njom – dobacivali bi se loptom, igrali bi fudbal i hokej na travi. Njih dvoje bi se igrali igara kojih se ne igraju devojčice i kojih dečaci neće s njom da se igraju. Dvanaest. Sad bi imala dvanaestogodišnjeg brata da ga majka nije ispustila nesrećnim slučajem.

Lu je smatrala da nije bio nesrećni slučaj, ali i ona je oslobodila majku krivice jer, zaboga, ko ne bi bacio prokletu bebu?! Bebu koju je Lu zamišljala kao njihovog oca. Bebu *njega* – ošišanog na keca, slabih živaca. Što stalno kmeči. Istovremeno je bila strašno ljuta na oca zato što ga nije spasao. Zašto nije? Kad je bio u ratu, istrčao je iz zaklona i spasao pogođenog čoveka. U Meri Džejninoj sobi je pokušala da ga mlatne čekićem, ali pre nego što je u tome uspela, on joj ga je oteo, previo je preko kolena i izlupao je. Potom ju je odvukao hodnikom i naredio joj da se izvini stricu Judžinu i strini Beti. Ali pre nego što su stigli do njih, u sebi je mislila: „Ja sam lutka (i pretvorila se u lutku) pa ne mogu ni da plačem, ni da govorim ni da budem nevaljala, a kamoli da se izvinjavam!“ Pa ju je ponovo izlupao. Nastavio je da je bije sve dok ga stric Judžin nije odvukao u kuhinju, gde mu je tihim glasom, koji se ipak čuo u predsoblju,

objasnio sve o isečku iz novina u podrumu. Otac je na to uzviknuo: „Boga mu jebem!“ – na Božić. Izašavši iz kuhinje, prišao je čiviluku i stao bacati njihove kapute, rukavice i šešire. Majčina toka se otkotrljala niz tri stepenika u dnevnu sobu. „Oblačite se“, naredio im je.

„A večera?“, viknula je strina Beti.

U kolima, Lu je otpozadi čupkala majčin krzneni okovratnik. Želela je da majka nešto kaže, makar to bilo i samo: „Nemoj“, ali majka se pretvarala da ništa ne oseća, a lice joj je u retrovizoru izgledalo sanjivo. Lu se srušila natrag na sedište. Pored nje, Norma i Sendi su se sašaptavale. Lu se zagleda kroz prozor, a oči joj se napuniše suzama zbog nepravednih batina i zato što je kćerka svoga oca. I zbog tih njegovih izliva besa. I vike i jadicovki. I svih tih pravila. Čim se vrati s posla, ona, Norma i Sendi moraju da se postroje u predsoblju radi inspekcije i ako slučajno neka od njih ne prođe smotru, on joj naredi da se umije ili kompletno presvuče. Da li i drugi očevi to rade? Posle nadzora izađe napolje i gleda levo-desno tražeći razloga da se izdire: komšijske maslačke, prljava kola, nepočišćeno dvorište, bučnu decu.

Bi joj milo što je njegova beba mrtva. Zнала je da ju je majka bacila. Ali iz nekog razloga nije to rekla danas, a nije ni sada, razgovarajući o tome s Normom.

Sendi se popela u Normin krevet i zavukla se pod pokrivač. Rukama je polako izvela pokret kao da nešto prostire. „Mama je *bacila* našeg brata niz Nijagarine vodopade“, reče setno.

„Ispustila ga je“, ispravi je Norma.

„Bio je to nesrećan slučaj“, odseče Lu sa susednog kreveta. Nije htela da se glupa klinka rasplače i uvali ih u nevolju.

„Hoćeš da nam ispričaš priču?“, zamoli je Sendi.

„O čemu?“

„O Davidu.“

Lu uzdahnu. „Pa dobro.“ Sačekala je da sestre pređu u njen krevet, sa svake strane po jedna. „Nekada davno“, započe tihim,

izražajnim glasom pripovedača, „jedna žena je imala maloga sina i htela je da spreči da ga ubije kralj, pa ga je namazala blatom i stavila ga u korpu pa u rogozinu.“

„Ne tu, ta je o Mojsiju“, reče Sendi.

„Aha“, odvrati Lu i sama shvatajući. „Znam.“

Sendi se probudila prva. Sklupčana uz Normin trbuh, okrenuta pravo ka Luinom licu koje je imalo izraz spokojstva kakvo Sendi nikad na njemu nije videla u budnom stanju. Osam godina kasnije, probudivši se na vibrirajućem krevetu između dva brata, Sendi će se trgnuti iz sna u kojem nije spavala među njima već između svojih sestara. „Nije nimfomanija!“ – utvrdiće i isplakaće se od olakšanja i čežnje za starim vremenima.

Veoma nežno je uvila pramen Luine duge, tamne kose oko svoje ruke. Napravila je narukvicu od Luine kose. Iako je Sendi bila vrlo mirna i nežna, Lu se probudila i odmah rekla: „Televizor nije uključen.“ Sendi strese narukvicu s ruke. „Nešto se dešava“, reče Lu, skoči i potrča hodnikom do roditeljske spavaće sobe.

Otac je stajao kraj prozora i očitavao temperaturu s toplomera. „Majka vam je izašla i prehladila se“, rekao je kao da je dobila prvu nagradu.

U sobu uđuše i Norma i Sendi te priđuše Lu koja je opipavala majčino čelo. Majka je spavala na leđima, ćebad je zbacila sa sebe.

„Ona gori“, prošapta Lu.

„Čak joj i ruka gori“, dodade Norma šapatom, milujući majčinu ruku.

Sendi je uze za drugu negovanu, damsku ruku, glatku od nerada. „Izvini“, prošapta. Zaključila je da su za majčinu groznicu krive njih tri jer su pronašle ono o svome bratu.

Celog tog dana, iako je ostao kod kuće, otac je slao njih da provere kako joj je. „Kad radiš na procenat, ne možeš sebi da dozvoliš da se razboliš“, rekao je. A ona se nije budila. Nisu ni

pomišljali da je odvedu u kupatilo, pa se, negde posle ručka, pomokrila u krevet. Onda je otac bio primoran da dođe i da je iznese u hodnik, gde joj je presvukao spavaćicu dok su Norma i Lu menjale posteljinu. Tu noć je prespavao na kauču.

Kad su sutradan ujutru došle da je vide, bila je budna. Nije govorila, ali ih je sve redom pogledala kao da želi da im kaže nešto važno. „Šta?“ – navaljivale su. Donele su joj pahuljice s prelivom i pokušale da je nahrane, ali nije ni žvakala ni gutala, pa je Lu došla na ideju da joj u usta stave plastičnu slamku za sok. Kad je posisala sve mleko iz činije, Norma i Lu su je, podupirući je sa strane, odvele u kupatilo. Lu i Norma su joj preko spavaćice utrljale dezodorans pod pazuha i oprale joj zube dok je sedela na klozetskoj šolji, a Sendi joj je očesljala dugu, talasastu kosu, zlatnu kao što je i njena, zbog čega je ponekad maštala da su blizakinje. Sve vreme su je propitivale kako joj je i preklinjale je da im odgovori, ali ona je jedva držala oči otvorene.

Otac ih je zvao s posla telefonom i naredio im: „Nalivajte je tečnošću.“ Predložio je supu, kondenzovano mleko, sok. Sve tečno što imaju u kući izuzev „njene kafe“.

Šest dana je stanje bilo nepromenjeno. Uglavnom je spavala, u groznici, trzajući se i buncajući nepovezano. Očigledno nečim uznemirena. „Pitam se šta li sanja“, rekla je Norma.

„Televizijske emisije“, zaključila Lu bez oklevanja. „Sve izmešane. Hos i Lasi i Biver.“

„Aha“, odvrati Norma. „I svi se svađaju i emisiji nikad kraja.“

Devojčicama nijednog trenutka nije palo na pamet da bi mogle pozvati lekara. Niti je iko od rodbine i poznanika došao da ih obiđe. Strina Beti je jednom pozvala telefonom da vidi jesu li se svi oporavili od Božića i Norma joj je rekla da majka ima grip, ali nije ni pomislila da od nje potraži pomoć. Ionako su ona i Lu obavljale sve kućne poslove. Sendi je samo krpila. Počela je tako što je jednog dana, a da to niko od nje nije tražio, prišla zakrpe na laktove očeve iznošene crvene flanelne košulje. Ispostavilo se da ume i da štopuje. Dar za šiče nasledila

je od majke. Pošto je ionako po svemu bila pljunuta majka, to nije bilo nikakvo čudo. Time se, takođe, podrazumevalo i da je niko neće prisiljavati da obavlja kućne poslove – niko je nije smatrao sposobnom za išta drugo.

„Kako stojite s hranom?“ – pitala je strina Beti.

„Ponestaje nam pića za mamu“, priznala je Norma.

„E, to je svakako blagoslov!“ – uzviknula je strina Beti.

Ne beše im, zapravo, ponestalo samo soka i supe i mleka, već gotovo i svih ostalih namirnica. Lu je pozvala telefonom oca da mu to kaže i on je u pauzi za ručak svratio sa novcem za nabavku.

Lu inače nije imala ništa protiv odlazaka u kupovinu. Tako je bar izlazila iz kuće, a obično bi i kupila sebi nekoliko čokoladica. Međutim, tog dana je imala nešto protiv. Nije želela da se udaljava od kuće, za slučaj da im majka umre ili da mora u kupatilo. A i vreme je bilo loše – mećava pa ledena kiša – te je na povratku kući morala da se napne iz sve snage dok je vukla puna kolica parkingom tržnog centra, preko neravnina od smrznutih tragova automobilskih guma. Na pola puta je morala da se zaustavi i sedne na blatobran kamiona.

„Imam previše posla“, govorila je samoj sebi. „Prevelik je teret na mojim plećima.“

Boli je uvo, zaključila je, za to šta se događa kod kuće, sešće da predahne nekoliko minuta. Uzela je jednu mars čokoladicu i, cepajući omot, uočila je dečaka što prelazi ulicu pravo kroz saobraćajnu gužvu, podigavši ruku u znak kolima da stanu. Zaputio se ka njoj i ona ga prepoznade. Lans Niper. Dečko s metalnom pločicom u glavi.

Pažljivo ga je motrila. Nepredvidiv je kao policijski pas. Ugradnjom pločice trebalo je da postane normalan posle povrede zadobijene u saobraćajnoj nesreći, međutim postao je drugačiji, neustrašivi usamljenik, lud za metalnim predmetima – za ekserima i šrafovim, kojih su mu bili puni džepovi; čak i za noževima i pištoljima, bar se tako pričalo.

Pogledao ju je tek kad joj se približio na oko metar i po. Proći će pored nje.

Ali ona iznenada oseti poriv da ga zaustavi. Njegov opasni pogled pogodio ju je kao izazov, a u tom trenutku je bila baš u pravom raspoloženju da mu uzvрати.

„Zdravo“, reče mu.

On stade i pogleda je. „Daj griz“, reče.

„Evo ti jedna cela“, odvrati ona ustajući i izvlačeći čokoladicu iz torbe za kupovinu.

On uze i pocepa omot zubima. Na gornjoj usni i bradi imao je nekoliko crnih malja, poput onih na crtežima kriminalaca. Ali, on i jeste kriminalac, bio je u popravnom domu zato što je ukrao kola i odvezao ih do aerodroma.

„Ti si, beše, Fildova“, reče joj.

„Aha, Lu Fild.“ Zapita se otkud zna i podiđe je jeza. Ide u sedmi razred, tri godine ispred nje. A i dvaput je ponavljao. „Ti si Lans Niper“, odvrati ona. Gledala ga je kako jede, iznenađena što je izbliza tako lep. Nema na glavi nikakvih ožiljaka ni izbočina. Očekivala je da će videti brazdu ili nešto slično na mestu gde mu je pločica. Jedina vidljiva propratna pojava bio je modri odsjaj njegove crne kose, kao iz stripova.

„Šta si kupila?“, upita on.

„O, samo neke namirnice.“ A potom iz navike, zaboravljajući da je to tačno, dodade: „Majka mi je bolesna.“

Zgužvao je omot od čokoladice i gurnuo ga u u auspuh kamiona. „Možda ću doći tvojoj kući“, reče.

„Ne!“, odvrati ona brzo. „Ne možeš zbog moje majke.“ A mislila je zbog oca. Znao je za Lansu i nazvao ga ološem kakav ti se doseli u kraj čim dozvoliš da izgrade stambene zgrade. Kad bi otac saznao da je Lans ikada i zakoračio u njihovo dvorište ili kuću, smesta bi pozvao policiju.

„Nema veze“, reče Lans. „Dođi ti kod mene.“

„Kad?“

„Sad.“

„A moje namirnice?“

„Ponesi ih.“

Pogledala je velike papirne kese zbijene jedna uz drugu u starim, crvenim kolicima. Radije bi ih se otarasila, skupa sa svim ostalim zaprekama.

Kao da je bila hipnotisana. Magnetom privučena. Trudeći se da održi korak s njim, vukla je kolica i zamišljala kako njegova metalna pločica privlači patent-zatvarač njene jakne i kopče njenih čizama. Zveckao je šrafovim i ekserima u džepovima. Otpozadi je izgledao kao oniži muškarac. Na ulazu u zgradu podigao je slušalicu interfona i pritisnuo dugme. „Ja sam“, reče.

Interfon bučno zazuja. Otvarajući vrata, reče joj da ostavi kolica, ali ona se plašila da joj ne ukradu namirnice. Dade joj znak da prođe, i dok je ona držala vrata, on izvadi iz džepa farmerki nekoliko eksera i zabode ih odozgo u kese. „Sad ti niko neće dirati kese“, reče. Ekseri i šrafovi su mu bili kao nekakva vizitkarta.

Oklevala je. „Ne znaju svi šta to znači“, reče.

„Znaju svi koji bi ukrali“, odvrati on.

Majka mu je, s viklerima na glavi, ležala na kauču i gledala televiziju. Nije ih ni pogledala kad su ušli u stan. Pošli su hodnikom do zatvorenih vrata na kojima je stajao znak „zabranjen ulaz“ sa crtežom lobanje i ukrštenih kostiju za koji je Lu pomislila da bi ih ona mnogo bolje nacrtala. Kad su oboje ušli u sobu, on pruži ruku iza njenih leđa, a ona s vrtoglavicom pomisli: „Poljubiće me“, ali samo je zatvorio vrata i zaključao ih. Iznad kvake se nalazio rajber.

Sela je na ivicu kreveta. Prekrivač je imao dezen cigala. Smeđe i crvene cigle između kojih curi malter. Na stočiću je bilo pet velikih tegli sa ekserima i šrafovim razvrstanim po veličini.

„I kol'ko ono beše imaš godina?“, upita on oslonivši se na stočić i otkopčavajući jaknu.

„Deset“, slaga ona.

„Izgledaš kô da imaš oko osam.“ I zavuče ruku u zadnji džep farmerki, odakle izvadi dopola već popušenu cigaretu. Iz drugog džepa izvuče palidrvce i kresnu ga o patent-zatvarač jakne.

„Moram da odnesem usrane stvari“, reče Lu.

Okrznu je pogledom, pa znak na vratima, a onda se posveti pušenju. Udisao je kao i njen otac, isisavajući dim kao da se zaglavio negde na pola puta u cigareti. Sa televizora u dnevnoj sobi čuo se muški glas. „Željena je žena koja uvek stavlja pivo na spisak za kupovinu.“

Uplašila se. Ne njega koji je samo stajao i pušio već nečeg drugog, nečeg u šta nije mogla upreti prstom. Na satu pored kreveta bilo je četiri i deset. Do sada se majci već sigurno priišlo u klozet. „Daj dim“, reče mu.

On joj priđe i prinese cigaretu njenim usnama. „Ekseri za mrtvački sanduk“, reče, povuče poslednji dim i baci opušak u korpu za otpatke. Zahvati joj šakom kosu i podiže je. Potom je pusti da se raspe. „Volim kad devojke imaju dugu kosu“, reče. „Sviđaju mi se mršave cure.“ I ostade da stoji tako ispred nje, a kopča kaiša mu je bila na samo desetak santimetara od njenog nosa.

„Ajmo nekuda“, reče.

„Kuda?“, odgovori ona gledajući gore put njega.

„Imam da ti pokažem nešto.“

Prateći ga hodnikom, zakopčala je jaknu i stavila rukavice misleći da idu napolje, ali kad siđoše niz stepenice, on otvori vrata i zaputi se niz još nekoliko stepenika u podrum. Prolete joj kroz glavu da svakako ne želi da joj pokaže električni vozić. Stigoše do metalnih vrata. On prodrma kvaku.

„Zaključano“, reče ona.

„Zaključano za ostale“, nasmeja se on podrugljivo, pa iz džepa izvadi mali ekser i metnu ga u ključaonicu.

Bila je to perionica. Sa dve automatske mašine za pranje veša i dve za sušenje, zelenim stočićem, dva lavaboa i tablom za ostavljanje poruka. „Pa“, reče ona, „šta to imaš da mi pokažeš?“

„Moraš da skineš pantalone.“

Na tabli je bio oglas da neko poklanja mačiće. Niko nije otkinuo cedulju s brojem telefona. „Zašto?“, upita.

„Igraćemo se doktora. Ja sam doktor, a ti si pacijent.“

Ona se okrete k njemu. „Nikad nisam skidala pantalone kod doktora“, reče. Ali namah je shvatila da to nema nikakve nika-kve veze s onim što se zapravo dešava.

„Vidi.“ On joj priđe zveckajući ekserima u džepu. „Ništa strašno. Ako hoćeš, ja ću. Ja ću biti pacijent, a ti budi doktor.“

„Ne“, odmahnu ona glavom.

On slegnu ramenima. „Kako hoćeš. Onda ti budi pacijent.“

Pantalone su imale elastični pojas. Svukla ih je do kolena, ostajući samo u gaćicama.

„Skroz do dole.“ Ona ih sroza do članaka. „Moram da te pregledam“, reče joj i pokaza da priđe stolu. Sa spuštenim pantalonama hodala je kao Kineskinja. Više joj je bilo nelagodno zbog toga nego zato što joj se vide gaćice.

On je gurnu da se sagne napred preko ivice stola. A onda joj jednim trzajem skide gaćice.

„Nemoj!“, viknu ona i posegnu za njima.

On je zgrabi za ruku i ne dade joj da ih dohvati. Zatim je pribi uz sto. „Nema mrdanja“, reče besno. Nije želela da ga naljuti.

Činilo joj se da je prošao čitav sat. Posmatrala je svoje ruke u rukavicama na stolu. Na palcu je rupa. Dobro bi bilo da Sendi to zakrpi. Slušala ga je kako diše, jedini zvuk u prostoriji.

Dodirivao ju je. Tamo oko otvora broj dva. Ona se trgnu pa oseti ruku na zadnjici kako je pritiska nazad na sto.

„Sad ću da ti izmerim temperaturu“, reče on. I uprkos činjenici da ju je i dalje pritiskao, shvatila je da je gotovo ono najgore što joj se moglo dogoditi i zbog čega je i došla ovamo. Došla je i uradila je to, i nije ništa naročito. Može da povuče pantalone, a ono što sledi ticaće se usta. Malo se podigla. Kako je to učinila, nešto joj pođe uz zadnjicu. Hladno, tanko, glatko. Ekser. Vrisnula je.

„Umukni!“ Pokrio joj je šakom usta. Ekser je nastavio dalje. Ubo ju je. Ona ga ujede.

„Sranje!“, viknu on. Ruka mu polete ka njenim ustima. S crvenim, krvavim krugom na prstu.

Ona sitnim skokovima potrča k vratima, držeći se za zadnjicu i plačući. Ekser je još bio u njoj. Kao nož, zariven u nju kao nož. Izvukla ga je vrišteći.

„Šta urlaš, skoro si mi odgrizla jebeni prst!“ Stajao je kraj lavaboa odvrćući slavinu.

Podigla je pantalone, pritrčala vratima i stala drmati kvaku. Vrištala je dozivajući u pomoć i policiju.

„Otvoreno je, glupačo“, reče Lans.

U hodniku su bila dva znaka za izlaz. Kojim su putem bili došli? Otrčala je ulevo pa uz stepenice i tako dospela pravo do ulaza u zgradu, gde je prizor njenih kolica s namirnicama na nju delovao kao pravo čudo, ne bi je više iznenadilo ni da joj je majka tamo stajala. Majka! Koliko li je sati? Napolju se smrklo. Majka joj je do sada verovatno već mrtva.

Nije bila mrtva! Bilo joj je bolje! Stajala je na vratima kuhinje.

„Mamice!“, povika Lu, ostavi kolica s namirnicama u predso-blju i zaletе se ka njoj.

Majka je zgrabi za ramena. „Jesi li mi donela moju kafu?“ Oči su joj gorele. Drmusala ju je tako da se Lu treslo celo telo.

„Nisam“, odgovori Lu blago. „Nisam, ja ne mogu da kupim piće, mama.“

Majka je pusti i sva zadrhta.

Lu se provuče pored nje u kuhinju. Svi kuhinjski plakari behu otvoreni, a sestre su joj sedele na podu okružene konzervama. „Šta se, do đavola, dešava?“, upita ih.

„Ne možemo da pronađemo ni jednu jedinu bocu“, uzdahnu Norma. „Baš nijednu.“

„Sve su nestale“, dodade Sendi raskrilivši ruke. Nije joj se više tražilo – majka se ponaša kao luda. Htela je da se majka vrati u krevet.

Nijedna od njih nije čula kako se ispred kuće zaustavljaju kola. Ulazna vrata se s treskom otvoriše, odgurnuvši Luina kolica, i pre nego što je otac počeo da više zbog toga, majka je već bila u predsoblju dajući do znanja da je u krizi.

Trebalo mu je nekoliko trenutaka da shvati kako se oporavila. Potom je pogledao na sat. „Gospode bože“, reče tiho. Iako je niko ništa nije pitao, Lu primeti kako će radnje biti zatvorene i sutra jer je Nova godina. Skupa sa sestrama, pružila je ruke na pregled, ali on ih nije ni pogledao. Obgrlio je majku i rekao joj da se vrati u krevet. Nekoliko tableta za spavanje i prespavaće ona to.

„Trkni do komšija“, navaljivala je ona. „Kaži da smo dobili goste pa nemamo dovoljno.“

„Ne mogu to da radim“, odgovori on.

„Božić je, Džime. Svi su se snabdeli.“

Isctavala je crvene linije po nadlanci. Otac dograbi ono čime je to radila i baci na pod. Ekser, bio je to jedan od eksera koje je Lans zabo u kese iz samoposluge. Otac izjavi da joj na ruku hitno treba staviti baktin i previti je. Pokušao je da je povuče hodnikom. „Ne!“, zavrištala je. Otela mu se i bacila se na vrata. On šutnu s puta kolica sa kojih odlete kesa sa konzerinama, dohvati je obema rukama i okrenu je k sebi. Devojčice su gledale sleđene od užasa.

Ali nije je udario. Nikada to nije učinio, pa nije ni tada. Rekao joj je tiho, preklinjući: „Zaboga, Meri.“ Norma pomisli kako bi mu ona pala u naručje. Kako je on jedini muškarac koji nede-ljom ide u crkvu bez svoje žene.

Majka se obliznu. „Vruće je“, reče promuklo. „Ne mogu da dišem.“

„Hoćeš pepsi?“, upita je otac vedro. „Lu, idi donesi malo.“ Lu otrča u kuhinju.

„Ne, ne, ne“, stenjala je majka. „Moram na krov.“

Lu pruži bocu pepsija.

„Evo malo fine, hladne pepsi-kole“, reče otac.

„Samo da trknem do krova“, reče majka klimajući glavom u znak da je sve u redu.

„Utažiće ti žed“, reče otac srdačno.

„Zašto hoćeš da ideš na krov?“, upita je Lu.

„Ne mogu da dišem“, odgovori joj majka preklinjući oca. „Moram da se popnem visoko. Visoko, visoko gore.“

Otac joj prinese pepsi usnama. S grimasom gađenja na licu, ona mu izbi bocu iz ruke. Pepsi prsnu na zid i stade da se sliva u smeđe jezerce kraj njihovih čizama.

„Sad je dosta“, reče otac. Pokupio je majku u naručje kao nevestu i poneo je hodnikom ka spavaćoj sobi. Ritala se i bacakala. S glave joj spade ružičasti rajf koji joj je Sendi namestila dok je spavala. Majka ošamari oca tako snažno da mu je šesir spao s glave.

Čule su kako ju je ispustio na krevet. „Devojke!“, viknuo je. „Ovamo!“

Ležala je na stomaku, a ruke joj je držao zavrnuti na leđima. „Lu, Sendi“, reče, „penjite se na krevet, jedna s jedne, druga s druge strane.“ One se popeše. „Dobro. A sad je držite ovako.“ Pokretom glave im pokaza na majčine ručne zglobove. „Hajdete.“ Uhvatiše je za zglobove. „Stisnite“, reče on. Uhvatiše je čvršće. „Tako“, reče i pusti je, a ona se trgnu kao da se sad mogla osloboditi, pa je stisnuše još jače pridigavši se na kolena kako bi bile snažnije i Sendi reče otegnutim glasom: „Mama ne može da se mrdneee.“

Normi je rekao da se opruži preko majčinih nogu. „I sad ostanite tako“, naredi im. Reče još kako će da se odveze do strica Judžina da uzme viski. Trebaće mu jedan sat. I dodade da ne brianu, da neće još dugo biti u stanju da pruža otpor jer je bolesna. Međutim, bilo ju je lako držati. Za jednu majku, bila je sitna.

„Šta god da se desi“, doviknuo im je sa ulaznih vrata, „ne puštajte je napolje.“

Čim je otišao, prestala je da se otima. „A sad ustanite“, rekla im je toplim, majčinskim glasom.

„Ne možemo“, odgovori joj Sendi. „Otići ćeš na krov. Pašćeš.“ Sendi se u to vreme najviše plašila da majka ne padne i ne umre.

„Zašto uopšte želiš da se penješ gore?“, pitala je Lu. Podrazumevala je da za to mora postojati logičan razlog, kao na primer boca skrivena u dimnjaku.

„Ruke me bole“, ječala je majka. Poče da plače. Sendi se nadvila nad nju i čim joj je videla lice, smesta ju je pustila. Kad je Lu ugledala crvene tragove koje je Sendin stisak ostavio na majčinim tankim, belim rukama, izusti: „Oh“, osećajući grižu savesti, pa je i ona pusti.

Majka se podiže. Norma se preturi unatrag, a naočari joj poleteše s glave. U deliću sekunde, majka je već bila na nogama. „Ustajte!“, podviknu podižući ruku kao policajac. One, nadvladane, ustadoše. Ali tad začuše kako se okreće kvaka ulaznih vrata i jurnuše za njom da je uhvate pre no što izađe.

„Sklanjajte se! Pustite me!“, vrištala je majka. Gledala ih je s mržnjom. Kao neprijatelje.

„Pustite je!“, viknu Sendi i poče da udara sestre.

„Popeće se na krov“, odvrati Norma. Vukla je majku za ruku. Lu je pokušavala da joj zavrne drugu onako kako je to otac učinio.

„Kažem vam da je pustite!“, vrištala je Sendi, obema rukama čupajući Lu za kosu.

„Sranje!“, prodera se Lu. Gurnula je Sendi što je jače mogla i ova tresnu o zid.

Norma je sad držala majku oko struka. Majka se izvijala i otimala, ali Norma je bila suviše snažna za nju. „Trebam konopac ili tako nešto“, vikala je Norma. „Moramo da je vežemo.“

„Umukni!“, viknu Lu na Sendi koja je urlala iza nje.

„Ti donesi“, doviknu Norma Lu. „Ništa ne vidim bez naočara. Ja ću je držati.“

Lu otrča u kuhinju, pa niz stepenice u podrum. Gde je konopac? U očevoj radionici? U perionici? Konopac za sušenje veša. Pokuša da ga povuče naniže. U tome času na podu ugleda svoj konopac za preskakanje.

Kad je stigla u predsoblje, majka je sklupčana ležala na prostirci pred vratima i tiho plakala. Predala se. Lu joj je ipak vezala konopac oko ručnih zglobova, za svaki slučaj. Pokrila ju je ćebetom sa sofe ispred televizora.

„Mamice moja“, zacvile Sendi kao beba i podvuče se pod ćebe kraj majke. Sklopila je oči. Majčine oči su već bile sklopljene, ali je drhtala i trzala se. Norma i Lu ostadoše pored njih da čekaju, Lu ležeći na leđima jer ju je rana u utrobi bolela dok sedi. Norma otkri kako je sela na onaj ekser što ga je otac bacio, pa ga podiže i stade njime čistiti nokte, podstičući Lu da joj ispriča o onom drugom ekseru. Osetivši da joj Norma povlađuje ne bi li izvukla iz nje što više, Lu je lagala. Rekla joj je da ju je Lans vezao – i ja sam danas bila vezana, kazala je.

„Možda ti je probo neki organ“, prošapta Norma i ispusti ekser pri pomisli na to gde je možda bio.

„Aha, možda“, reče Lu uzdržano.

„Samo da nam je brat živ.“

„Ćuti“, odvrati Lu. „Razmišljam.“ Smišljala je osvetu. Da podmetne požar. Da izgore i Lans i onaj njegov krevet s dezenom cigala.

„Naš bi te brat spasao“, reče Norma tiho. Zamislila ga je kako se u pravi čas pojavljuje na vratima. Krupan za svoj uzrast. Hrabar, odvažan i smeo. Zamislila ga je kako dugačkim koracima stiže kući i nežnim rečima uspeva da nagovori majku da siđe s krova. Naš brat Džimi, mislila je, bio bi krupan i hrabar i nežan kao jaganjac Božji.